

פסליו חרס קלס לולמן

TERRACOTTAS
NACHUM GUTMAN

מוזיאון הקרמיקה קרית מוזיאון הארץ
רמת-אביב • אדר א' - אדר ב' תשל"ג

1. איוב
2. בית-קפה
3. שתי דמויות
4. ברנר : זכות הצעקה
5. דמות
6. מוכרי התרנגולות
7. החרשים
8. הנאהבים
9. ראש דמוי קסדה
10. רב חסידא וצפורים
11. קוף
12. יונה בפי הדג
13. מרים המשקלות
14. נגן הצ'לו
15. שתי אחיות — "הפוזיטיבית והנגטיבית"
16. ביאליק
17. לאור ירח בחולות תל-אביב
18. מנוחת המדוכא
19. דמות אשה
20. "אחד מי יודע?"
21. הסוציאליסט נואם
22. חבר ועד "אחוזת-בית" נואם
23. עיוור
24. דייג
25. אשה בחלון
26. איוב ורעיו
27. מוצץ אצבע
28. כותב מגילות
29. שותה מים מכד
30. אוכל אבטיח
31. סוסים
32. זוג
33. אם וילדים
34. גבר נח
35. המהרהר
36. סבתא שלי
37. המתגוששים היפנים
38. המלך רחבעם
39. הצוחקת
40. הפרופסור
41. שלושה על ספסל בשדרות רוטשילד
42. המתגוששים
43. ביאליק : "השמש שוקעת!"
44. עשרה !
45. "חמוץ-מתוק"

1. Job
2. Coffee-house
3. Two Figures
4. Brenner : the Right to Protest
5. Figure
6. Chicken Sellers
7. Deaf People
8. Lovers
9. Head
10. Hassidah and Birds
11. Monkey
12. Jonah in the Mouth of the Whale
13. Weight-lifter
14. Cellist
15. Two Sisters — "The Positive and Negative"
16. Bialik
17. Lovers in Moonlight
18. The Oppressed Resting
19. Woman
20. "Who Knows One ?"
21. Socialist Orating
22. Ahuzat-Bayit Committee Member Orating
23. Blind Man
24. Fisherman
25. Woman at Window
26. Job and his Friends
27. Finger Sucker
28. Torah Scribe
29. Drinker from Jar
30. Watermelon Eater
31. Horses
32. Couple
33. Mother with Children
34. Man Resting
35. The Pensive One
36. My Grandmother
37. Japanese Wrestlers
38. King Rehoboam
39. Woman Laughing
40. The Professor
41. Three on a Bench in Rothschild Avenue
42. Wrestlers
43. Bialik : "The Sun is Setting !"
44. Ten !
45. "Bittersweet"

נחום גוטמן נולד בשנת 1898 בטלנשט שבבסרביה, רוסיה. בן שבע שנים היה כאשר אביו, הסופר ש. בן-ציון, עלה ארצה עם משפחתו, והתיישב תחילה בש-כונת "נוה-צדק", ואחר-כך ב"אחוזת-בית" — שמה הראשון של תל-אביב. הוא למד בגימנסיה "הרצליה", ולאחר מכן עלה לירושלים כדי ללמוד שם בבית-הספר לאמנות "בצלאל". בשנת 1917 התנדב לגדוד העברי. את לימודי האמנות המשיך יותר מאוחר בחו"ל, בווינה, בברלין ובפריז. חזר ארצה בשנת 1926, ובאותה שנה הציג לראשונה מציוריו ומתחריטיו ב"תערוכת אמנים מודרניים" בצריף הישן של תיאטרון "אהל" בתל-אביב. מאז אותה תערוכה ראשונה קיים נחום גוטמן כעשר תערוכות-ייחיד, והשתתף בתערוכות קבו-צתיות רבות הן בארץ והן בחו"ל; אייר עשרות ספרים של מחברים שונים בנוסף לספרים אותם הוא מצייר וכותב בעצמו, וכמו כן הקים את קיר הפסיפס המספר את תולדות תל-אביב במגדל שלום, וקירות פסיפס נוספים.

הפרסים בהם זכה :

מדליית זהב בתערוכה הבינלאומית בפריז (1939); פרס דיזנגוף (1945); "פרס סיציליה" בבינאלה של סן-פאולו, ברזיל (1955).

הפרסים הספרותיים :

פרס למדן לספרות ילדים; פרס י. יציב; פרס כבוד ע"ש הנס כריסטיאן אנדרסן מטעם אונסק"ו; פרס פיכמן לספרות ואמנות.

נחום גוטמן מוכר לכולנו כצייר וכסופר המלווה במכ-חולו ובעטו את חיי העיר הזו והארץ הזו למעלה מארבעים שנה. פחות ידועה העובדה שנחום גוטמן שולח ידו גם בחומר, ממנו הוא מעצב דמויות קטנות אך מלאות חיוניות והומור.

תערוכה זו מוקדשת לפסלוני הטרה קוטה שלו.

תל-אביב, פברואר 1973.

Nachum Gutman was born in 1898 in Talnesht, Bessarabia. Aged seven he arrived in Eretz Israel with his parents. His father was the well-known Hebrew writer S. Ben Zion. The family lived first in Neveh Zedek just outside Jaffa and then moved to Ahuzath Bayit, which became Tel Aviv. He attended the "Herzlia" High School, Tel Aviv, and then went up to Jerusalem to study at the "Bezalel" Art School. In 1917 he volunteered for the Jewish Battalion of the British Army. After the First War he studied art in Vienna, Berlin and Paris. He returned to Eretz Israel in 1926 and exhibited for the first time in the "Modern Artists" Exhibition in the old "Ohel" theatre, Tel Aviv. He has had some ten one-man shows since, and participated in numerous exhibitions in Israel and abroad. Scores of books have been illustrated by him — not counting the books for children he has written and illustrated himself. Recently he has designed wall mosaics for a number of public buildings in Tel Aviv.

ART PRIZES :

Gold Medal at the International Exhibition in Paris (1939) ; Dizengoff Prize (1945) ; "Sicily Prize" at Sao Paulo Biennale, Brazil (1955).

LITERARY AWARDS :

Lamdan Prize for children's literature ; Y. Yatziv Prize ; Hans Christian Andersen Honorary UNESCO Prize ; Y. Fichman Prize for literature and Art.

We know Nachum Gutman best as a gifted painter and writer of children's stories who has been a witness and recorder of the local scene for over forty years. Less well-known is the fact that Gutman has also tried his hand at working in clay in which he models small figurines of vitality and humour.

Tel Aviv, January 1973

כל התחלה יש בה סיפור :

במלחמת השחרור הייתי בדרכים עם הצבא וציירתי את הווי החיילים שלנו.

יום אחד מצאתי במדבר כד עתיק, שחציו היה טמון בחול. נטלתי רשות לקחתו עמי — והנה הוא עומד מול מיטתי.

ככל שאני מסתכל עליו, מדי בוקר, אני רואה בו דמויות שונות. בכל הדמויות האלה משחק החלל של הכד תפקיד חשוב.

הנה כך עשיתי פסלונים קטנים מחומר שרוף, שכמה מהם מוצגים בתערוכה זו. מבלי-משים הם מספרים סיפורים של דמויות שונות :

— דמות אחת ממיסדי השכונה "אחוזת-בית" — שהיא כיום תל-אביב. האיש נואם ליד שולחן קטן, בישיבת ועד השכונה, ותובע שבשכונה זו לא תהיינה חנויות ברחובות, אלא רק מעבר לפסי הרכבת. דמות זו "יצאה לי" מתוך "הכדיות" של הכד העתיק (22).

— דמויות של צעירים על חולות תל-אביב (17), טי-פוסים שונים של באי בתי-קפה ערביים (2).

— חכמים תימנים (20 ; 44) איוב ושלושת חבריו (26), ו"כדים קטנים", שיש לראותם משני עבריהם — כדי לעמוד על תכנו של כל אחד. למשל, כד אחד מראה זוג צעיר — ומצדו השני של הכד אותו זוג לעת זקנה (7 ; 8 ; 45).

— דמותו של הסופר ברנר כשהוא קורא : "אין לי רשות הדיבור — אבל יש לי זכות הצעקה" (4).

אני אסיר-תודה לכד העתיק, שפתח לפני את האפ-שרות לספר את סיפורי — ונתן לי את התענוג הגדול לחוש באצבעות הידיים צורות ובתי-קיבול בחימר, תחושה שאין כמוה לתענוג לחוש-המישוש — ורב הקסם בנתינת ביטוי לדמויות הבנויות מסביב לחלל.

נחום גוטמן

As always, there is a story at the beginning.

During the War of Independence I was with the army using my pencil and brush to record the passing scene of our military life. One day in the desert I came upon an ancient jar half buried in the sand. I asked permission — took it home and put it where I could see it from my bed.

Every day, as I look upon that jar I see figures, different human figures, in it. And in each case the shape and volume of the jar help to make the figure what it is.

So I came to make small figurines of baked clay, some of which are shown in this exhibition. Unbidden they tell stories of different people :

— An Ahuzat Bayit founder, beside a small table, orating at a committee meeting of the quarter : “We want no commerce in our streets, all the shops will have to be on the other side of the railway tracks”. His figure somehow emerged from the “jarness” of that ancient jar (22).

— Youngsters on the sands of Tel Aviv (17) ; a gallery of Arab coffee-house types (2).

— Yemenite sages (20 ; 44), Job and his comforters (26), “small jars” — turn these round and you’ll see that each side is different from the other (8).

— Brenner, the great Hebrew writer, exclaiming : “I may not have your permission to speak but no one shall deny me the right to shout my protest” (4).

— Pair of Lovers. Janus-like the lovers appear on one side in their golden youth and on the other when they are old and grey (8).

I am grateful to that ancient jar for giving me the chance to tell my stories, for letting me experience that rare, incomparable sensuous pleasure of forming shapes and volumes in clay with the fingers of my hands — and for the unending fascination of conjuring figures around empty space.

NACHUM GUTMAN

Ceramics Museum Museum Haaretz
Ramat-Aviv • February – March 1973